

ВАН ГАРД

журнал української молоді

АВАНГАРД
ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
двомісячник видає Центральна Управа СУМ

AVANTGARDE

Revu des Jeunes, bi-mestriel
edite par le Comité Central
de l'Union de la Jeunesse
Ukrainienne en exil

VANGUARD

Official Press Organ
of the Ukrainian Youth
Association In exil
two-mounthly

Редагус Колегія з членів Центральної Управи СУМ
Головний Редактор – Володимир Леник
Редакційне листування і матеріяли надсилати на адресу
Редакції:

Адреса редакції:

«AVANGARD»
8 München 2
Dachauerstr- 9/11
Tel. 555316

Адреса адміністрації:

«AVANTGARDE»
72 Bld. Charlemagne
1040 Bruxelles
Tél. 34.04.82.

Це число зредаговано в Секретаріаті ЦУ СУМ. Літературну частину зредаговано при співпраці Редакційного Гуртка-Дружинників СУМ: О.Рожка, А.Гайдамаха, О.Братковський і Я.Добош.

Фотооптичний склад: Міля СЕНИЧАК.

Графічне оформлення: мистець-маляр Омелян МАЗУРИК.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ «АВАНГАРДУ»

Країни	Одне число	Річно (6 чисел)
США	1.00 дол.	5.00 дол.
Канада	1.00 дол.	5.00 дол.
Англія	0.5.0 ф.ш.	1.5.0 ф.ш.
Австралія	0.75 дол.	3.75 дол.
Бельгія	30 б.фр.	150 б.фр.
Франція	3.00 ф.фр.	15.00 ф.фр.
Німеччина	2.50 НМ.	12.50 НМ.
Австрія	15.00 шіл.	75.00 шіл.
Аргентина	100 пезо	500 пезо
Бразилія	1.00 н.круз.	5.00 н.круз.
Парагвай	50 гвар.	250 гвар.

Боротьба без зброї не можлива!

*«Нажеш - нині інші війни.
— Ну, то іншу зброю куй!
Ум гостри, насталюй волю
Лиш воюй, а не тоскуй!...»*

Іван Франко

ЮК/ Роль книжки — друкованого слова, що є підставою знання, освіти, а навіть у великій мірі виховання і національної свідомости, вже давно визначили и оцінили наивидатніші мужі всіх народів. Ми можемо безпомильно твердити, що наивірнішим і найуспішнішим зберігачем та носієм української духовости є писане й друковане слово. Без нього ми були б ніщо. Навіть історичні пам'ятки і героїчні сліди минулого не мали б того значення, або були б стали власністю захланних сусідів, якщо б наші предки не подоали були про писані документи та про їх збереження. Вони, ці документи допомагають давати належне свідоцтво правді.

Відроджена наша література, батьком якої вважається Іван Котляревський, що його 200-ліття від народження обходить українство в цілому світі, з такими духовими велетнями, як І. Шевченко, Лєся Українка, Іван Франко і інші, виявила перед народом і всім людством велич української культури, минулого и сучасного України та накреслила проєкцію в майбутнє. Тільки неграмотні сліпці не можуть черпати живого духа з тієї бездонної криниці національної духовости.

Розкинені по цілому світу, а в Україні поневолені, ми не можемо як слід користати з нормальних умов, які дає одиноко вільне життя в своїй суверенній державі. Тому роль української книжки має для нас куди більше значення, як у інших народів, яких духовий ріст є забезпечений усіми можливими засобами; церква, школа, театр, кіно, радіо, преса, телевізія, тощо., дають клімат нормального життя.

Книжка і преса є в нас отже головними чинниками духового виразу, а тому їхня наявність і розбудова є для нас в багатьох випадках вирішальними. І навпаки, їхня відсутність, або послаблення рівняються духовому заникові і смерті. Це повинні в першу чергу розуміти наші учителі й виховники та всі громадські діячі. Без книжки, без друкованого слова ми не всілі стримати ні процесу русифікації, ні асиміляції та ренегатства в Україні та на чужині. Хочете збагнути вартість української людини, поцікавтеся, яка її духова пожива — зокрема, яка її українська лектура. Нам потрібно міцного друкованого слова, що було б спосібне не тільки задержати стан нашої фізіологічного і духового надбання, але що важливіше, сприяти його невпинному ростові і бути зброєю в боротьбі за осягнення нашої національної мети. Це буде можливе до здійснення, коли в кожній українській родині перше місце в хаті займатиме бібліотека з українськими книжками й журналами, а всі члени родини від найменшого до найстаршого постійно читатимуть свою літературу та пресу. Кожний сумівець, чи сумівка, для яких СУМ є кузницею характерів і місцем ідейної наснаги, не можуть обійтиса без свого журналу і видань. Якщо є інакше, то вартість цих членів є дуже сумнівна і з них не буде користи ні СУМ-ові, ні Україні.

Місяці листопад-грудень, Об'єднання Працівників Дитячої Літератури вибрало вже від кількох років на «Двомісячник Української Дитячої Літератури,» щоб в тому часі більш спопуляризувати ідею почитности української книжки серед дітей і молоді та придбати засоби до дальшої видавничої діяльності. Спілка Української Молоді підтримує цю шляхотну й конечну акцію, бо вважає, що книжка є важливою зброєю в сучасній боротьбі за здобуття Української Держави.

Вдосконалюймо методи, пам'ятаймо про мету!

О. КОВАЛЬ

IX Світовий Конгрес Спілки Української Молоді, що відбудеться в часі від 29.XI.69 до 25.I.1970 р. в Америці й Європі, в центрі своєї програми ставить проблему Дружинників СУМ, тобто членства в віці 18-35 літ. В більшості йдеться про членство СУМ, що пройшло свій виховний процес в системі Юнацтва СУМ.

Питання Дружинників СУМ є по собі доволі складне і має більше аспектів. В основному це справа нової генерації, що не мала безпосереднього пов'язання з Україною і її боротьбою, як це мали вихідці з Рідних Земель та учасники визвольної боротьби, теперішні сеньйори СУМ. Коли йдеться про ідейний комплекс нашої молодшої сумівської генерації, то він є подібний до того, що його має старша генерація, Різниця полягає тільки в тому, що ідейний вантаж старшої генерації набутий і скріплений в боротьбі і чинній поставі до проблем України, а молодші здобули його як передачу в формі культурно-мистецького впливу та теоретичних знань від своїх старших друзів, чи суспільства. З цього випливає відмінність якостей обидвох генерацій. Перевага чуттєвих елементів в психічній структурі вихідців з України компенсується перевагою раціональних в молодшій генерації. Іншими словами, маємо до діла з українством пережитим і засвоєним.

При цьому треба мати на увазі, що молода генерація виставлена повністю на вплив чужого середовища, в якому живе і формується інтелектуально та психічно, тоді, коли старша, менш чутлива на той вплив. Таким чином виховний процес молодшої людини проходить на подвійних рейках: української духовності в родині, своїй молодечій організації й суспільстві та в чужій школі, вулиці, соціально-побутових умовах й витвореній культурно-цивілізаційній системі. Тип молодшої української людини на чужині силою обставин матиме додаткові властивості, яких не мало старше покоління. Не входимо тут в питання, чи ті властивості будуть повністю позитивні, а чи негативні. Найбільш правдоподібно будуть дещо одні, а дещо інші.

Конфронтація цих двох згаданих психологічних типів людей двох поколінь, може служити доказом, що наша виховна система в великій мірі себе оправдує. Зокрема коли йдеться про перебрання ідейного багажу молодшою генерацією, то воно проходить задовільно, якщо тільки молодь є охоплена організаційними рявками нашого шкільництва і молодечих організацій, особливо в СУМ. Слабою стороною нашої виховної системи є те, що не спроможні покищо охопити нею більшої частини української молоді, а тільки її частину. Наші виховно-організаційні кадри ледве встигають забезпечити працю з тими, що самі добровільно зголошуються, тоді, коли потрібно було б інтенсивно працювати над поширенням мережі та постійного притягання наймолодшого членства.

Коли йдеться про якість молодшої генерації, що знаходиться в рядах 242 СУМ, то в багатьох випадках можемо бути справді горді. Це дається за-

примітити в зустрічі з дійсністю, коли та молодь має давати осуд спостережених явищ, робити висновки та рішення про спосіб дії, зглядно протидії. Знаменною є реакція нашої молоді на події в Україні, а зокрема тих, хто має можливість відвідувати Україну. Часом можна зауважити витончений зміст спостереження та наскрізь правильний підхід до оцінки положення згідно з національними критеріями, які та молодь зуміла засвоїти. Це торкається також нашої праці по відношенні до чужого середовища. Вправді наша праця на зовнішньому відтинку ще належно не розгорнута, однак є вже чимало кроків направлених на цей важливий з українського погляду відтинок. З наших рядів вийшли також високоякісні старшини, підстаршини і вояки, які свої здібності і риси характеру могли випробувати в безпосередній збройній боротьбі покищо на чужих фронтах і в чужій армії, однак проти спільного нашого ворога. Нема сумніву, що військовий вишкіл може зробити дуже багато в напрямі зміцнення фізичної і духової справності людини та завершити її особовість високоякісними рисами, потрібними не тільки в армії, але також в суспільному і політичному житті. Подібно також стоїть справа з українським спортом, який чекає ще на свій повніший розвиток і повний вияв як для фізичного й духового скріплення наших фізкультурників, так і для доброго українського імені в світі. Суспільний сектор з його громадськими й культурними інституціями покищо не знаходить ще ентузіастів з-поміж молоді. Протилежно, чути ряд голосів про потребу реформ і перебудови. Однак, якщо так поставити питання, якими повинні б бути наші модерні установи, то мабуть на це не було б ясної відповіді. Це зрештою питома також усій молоді сучасного світу. Боротьба проти «естаблішментів» є відблиском душевного стану теперішньої молоді в світі. Тільки одиниці здібні відповісти на питання про новий лад світу, більшість натомість з дотеперішньої нашої організаційної практики знаємо, що частина сумівців віку Дружинників не знаходить досить заінтересування в пропонуваній їм праці, а інші знова не доцінюють належно вартість організації, як засобу до досягнення цілей. Причина такого ставлення може впливати з недостатньої попередньої підготовки, а частинно також під впливом модних тепер молодечих і студентських ревіндикацій валення згадуваних «естаблішментів» та заживання більшої особистої свободи та вигід. Перша реакція напр. деяких Дружинників на проект Правильника Дружинників була та, що до них ставиться за-великі вимоги. Забувається при тому, що якости не можна досягнути без великих зусиль і твердих вимог.

Треба однак прийняти, що кожне молоде покоління має право на такі способи і форми вияву, які йому найбільше відповідають. Така вимога молоді мусить бути взята до уваги під умовою, що основні засади і принципи сумівської виховної та суспільно-політичної програми і остаточна мета СУМ будуть збережені за всяких обставин. Ми не можемо напр. в наших рядах мати атеїстів, неморальних, або нестійких ідейно одиниць, бо це заперечує саму істоту нашого руху.

Натомість, ми як організація, повинні з усією силою підтримати всяку ініціативу молоді, що має на меті стосування нових методів дії, знайдення нових форм свого вияву та збагачення змісту нашої праці на всіх ділянках нашої виховної, суспільно-громадської і політичної діяльності. А це саме і є ті передумови, які повинні б забезпечити живучість і при-

тягальну силу сумівської організації, необхідної для кожної молодої української людини. Секрет цієї сили лежить, на наш погляд, у створенні атмосфери дружності і постійної активності по лінії спільних заінтересувань.

В обличчі труднощів, на які СУМ натрапляє в розв'язці проблеми Дружинників, мусимо прийняти властиву нашого типу організації поставу:

– Труднощі треба вважати нормальною річчю в житті повному інтенсивності і прямування до великої мети.

– Найгіршою з усіх труднощів є інерція – збайдужіння. Уникання труднощів є рівнозначне з заником і упадком. Успіх можна здобути тільки в боротьбі, часом на життя і смерть. А ми ж стоїмо перед цим питанням «бути, чи не бути!». І то не тільки як організація, але як ціла спільнота на чужині і в Україні. Кожна перемога в житті одиниць, чи народів, була окуплена трудом і жертвою. Чим більша ціль, чим вищий ідеал, тим більші труднощі і жертви, але тим більша притягаюча сила і запевнення успіху.

Хтось сказав, що найкращою обороною є наступ. Це potwierджується на кожному кроці. Боксер, що задовільняється обороною, спершись на шнури, є приречений на програ. Удари, які нам доводиться спринимати завідусіль, мусять викликати в нас потрібний гарт і рішучий протинаступ.

«На те воно й лихо, щоб з тим лихом биться» – писав Т. Шевченко.

Світовий Конгрес СУМ на обидвох своїх частинах зосередить поважну скількість делегатів, зокрема з-поміж Дружинників СУМ, які муситимуть розглянути детально усі аспекти труднощів в нашій дальшій праці, щоб у висліді знайти рішучі засоби їх поборювання.

Нам прийдеться на майбутнє мобілізувати всі наші сили, побороти в першу чергу інерцію, яка тут і там вкралася в наші ряди, намітити чіткий стратегічний плян нашої дії. Минуле повинно нам служити не для суперечок, чи можна було, чи ні, зробити краще, чи інакше, а для того, щоб у майбутньому можна було уникати помилок минулого і успішніше діяти, маючи більший досвід. Ми мусимо бути спосівні на кілька разів більшу видайність у нашій праці, якщо зуміємо усунути ряд малих перешкод, яких ми чомусь досі не усували, хоч на них часто зверталось увагу.

Тому пам'ятаймо про нашу Мету – Здобуття Української Держави, а вона подиктує нам шляхи і методи дії й допоможе усунути малі непорозуміння та кволість.

ТРИ ВЕЛИКІ ПОДІЇ НАШОГО РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ.

У місяці вересні 1969 року пережили ми три великі події у нашому релігійному житті: Відвідини Кардинала Йосифа Сліпого у Німеччині; посвячення новозбудованого у Римі собору св. Софії, та відбуття Надзвичайного Собору Української Автокефальної Православної Церкви у Мюнхені

Усі три події мали в першу чергу характер релігійний, але вони стали рівночасно подіями національного значення і принесли поважні осяги для всієї української нації. В усіх тих подіях брали активну участь сумівські капеляни обидвох наших Церков, представники Центральної та Краєвих управ СУМ-у, як також багато членства. Наша сумівська участь була в кожному випадку не лише участю глядачів та німих свідків, але як активних учасників, що не рідко відігравали керігну роль в підготовці та переведенні окремих імпрез, зв'язаних з усіма подіями.

Відвідини Верховного Архиєпископа української Католицької Церкви Кардинала Йосифа Сліпого в Німеччині були заповіджені в місяці серпні. До Мюнхену прибув він 27.8.1969 р. і відлетів до Риму з Ганноверу 22-го вересня. На протязі місяця відвідав Кардинал українські громади Мюнхен, Новий Ульм, Ганновер, Гамбург, Крефельд, Ессен, Гільдесгайм, а також міста Бонн, Кельн, Етталь та інші де українських громад немає, але там знаходяться високі німецькі церковні достойники, або осідки німецьких урядів. У Бонні Кардинала Сліпого прийняв Президент Німеччини Гайнеманн та високі достойники федерального уряду, хоч з огляду на вибори до німецького парламенту, тоді не було достатньо часу для розмов.

Поїздка Верховного Архиєпископа по Німеччині була великим святом для української католицької спільноти та тріумфом для всієї української нації. Розкинені по далеким просторах українські вірні виявили максимальну пошану для свого Владика дістали від нього дуже сильну моральну і духову підтримку та заохоту жити і працювати з непослабленою енергією для рідної Церкви й України. В усіх промовах та проповідях виявив Кардинал глибоку віру в світле майбутнє українського народу та показав батьківську любов до всіх українців.

Українська спільнота зі свого боку відплачувалася рівнож в стократ! На всіх Богослуженнях, на прийняттях та концертах, при привітаннях і пращаннях були завжди присутні численні земляки православного віровизнання, а між промовцями не бракувало священників УАПЦ.

Якщо йдеться про зовнішньо-політичний аспект поїздки Владика, то вона принесла небувалі успіхи для справи української Католицької Церкви та для української визвольної боротьби взагалі. Про відвідини Блаженнішого містила німецька преса численні статті, радіо передавало вістки, коментарі, інтерв'ю, телевізія включала у свої новини коротші і довші репортажі. Німецькі державні мужі та політики виголосили ряд промов, у яких не бракувало важливих політичних заяв та стверджень.

Надзвичайний Собор УАПЦ, що відбувся у Мюнхені в днях 12-14 вересня 1969 року, виніс важливі історичні рішення, які мають рівнож значення не тільки для самої Української Автокефальної Православної Церкви, але й для всього нашого народу. Як відомо, у березні 1969 р. помер у Марльсруге митрополит Ніканор Абрамович, що через затьяжку довголітню хворобу не міг в останні роки повністю присвятитися своїй тяжкій

Німеччина

З побуту Верховного Архиєрея

Радість відвідин

Собор Української Автокефальної Церкви

Учасники Надзвичайного Собору УАПЦеркви в Оттобруні

Молитвою започатковано праці Собору.

архипастирські праці, організаційний стан церкви занепав, що ще більше погіршилось після смерті Владика. Тому керівництво УАПЦ перебрав в його заступстві Архиепископ Української Православної Церкви в ЗСА Мстислав Скрипник. в Європі не було останньо жодного іншого УАПЦ, лише в Австралії, необхідним було спішитися зі скликанням Надзвичайного Собору, який міг обрати нового Митрополита та схвалити ряд заходів для оновлення і реорганізації нашої православної Церкви.

На Собор прибули Архиепископ Мстислав з ЗСА Єпископ Донат з Австралії, кілька десятків священників з усіх країн Європи та з Австралії, як також стільки ж делегатів від мирян. Всі вони провели на протязі кількох денних нарад велику працю: заслухали основні доповіді про Церкву та її завдання, прийняли до відома звіт про діяльність Вищої Митрополічної Ради, обрали Владика Мстислава Скрипника новим Митрополитом УАПЦ та о. Ореста Іванюка новим Єпископом, оновили склад Вищої Митрополічної Ради та інших керівних органів Церкви, опрацювали ряд резолюцій та постанов, зробили перший крок в напрямі організаційного поєднання всіх трьох наших православних метрополій (УАПЦ в Європі та Австралії УПЦ в Америці, УГПЦ в Канаді), які досі перебувають лише в молитовному поєднанні між собою.

У міжчасі митрополит Мстислав та єпископ Донат висвятили нового єпископа Владика Ореста Іванюка (28.9.1969) у Дербі, Англія та ввели в дію всі органи церковного Правління. Владика Іванюк прибув з Нью-Йорку до Карльсруге, де буде мати свій осідок.

Труднощі виникли у зв'язку з ухвалами Надзвичайного Собору в Америці. Там дехто виступив проти нововибраного Митрополита Мстислава, мовляв, він виключив себе з Української Православної Церкви в Америці, приймаючи вибір на Митрополита УАПЦ. Ця непередумана акція викликала велике здивування і розчарування в усій нашій спільноті, яка раділа започаткуванню заходів для досягнення повної єдності української православної Церкви, що принесло б велике скріплення для самої інституції та духове оновлення для всіх вірних.

Є одначе всі підстави вірити, що ці неполадки вдасться усунути і що добро Церкви та народу примусить всіх закинути свої власні амбіції та приборкати прояви заздрости. Україна потребує не тільки Патріярха для Українських католиків, але й для Православної Церкви, а це може статися лише тоді, коли в нас буде не кілька, а одна сильна Православна Церква.

Великою маніфестацією за український католицький Патріярхат стали торжества посвячення збудованої Кардиналом Йосифом Сліпим у Римі церкви-собору св. Софії, що відбулося при участі 18 владик, сотень духовенства та понад двох тисяч вірних з усіх континентів в дні 28-29-го вересня 1969 р.

Також у цій події брали численну участь православні брати, хоч це було головне свято єдності українських католиків з усього світу, включно з братами з Батьківщини, в Югославії та Чехо-Словаччині.

Кульмінаційним пунктом торжеств було прибуття до українського собору Папи Павла VI та передання ним Українцям мощів св. Климентія Папи. У святковій академії, яка відбулася в найбільшій залі Ватикану взяли участь тисячі глядачів, вісім хорів, солісти та промовці з Європи та Америки (Канади і ЗСА) На цьому вечорі, як також на Богослуженнях та прийняттю, були гостями італійські та чужинецькі кардинали, єпископи, ігумени,

Папа Павло VI і Верховний Архиепископ Кир Йосиф Сліпий в час Богослуження в Соборі св. Софії в Римі в день посвячення.

Епохальне значення Римських торжеств можна коротко схопити в такі точки:

1. Це був перший в історії масовий здви́г українців у вічному місті Римі.

2. Це була перша маніфестаційна Зустріч всіх українських католицьких владик з усіх континентів. Вони й добилися солідарною поставою, при активній підтримці мирян, законного відновлення Синодів української Католицької Церкви, що розпочав перші наради зразу ж після закінчення торжеств посвячення собору.

3. Це вперше прибув Римський Папа до українців і виголосив палку промову, в якій підкреслив тяглість історії українського народу, починаючи від Київської княжої держави і кінчаючи на сьогоднішній визвольній боротьбі.

4. Це вперше, після довгих років, у релігійній маніфестації взяли участь українці з вільного світу та з-поза залізної застави. До речі, під час торжеств до Риму прибула також група (півтори сотні) туристів з України, які також стали (по волі, чи не волі) свідками небувалої історичної події в житті української нації.

5. В Римі заманіфестували єдність не тільки владики та священство, але й все громадянство. Там були заступлені всі політичні середовища, більшість суспільно-громадських організацій та Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців. Всі вони однодушно вимагали встановлення Патріархату Української Католицької Церкви та іменування першим Патріархом Верховного Архиепископа Кардинала Йосифа Сліпого.

ПОСЛАННЯ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ВІРУЮЧОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ.

Мого листа до православних Архієреїв мушу доповнити кількома заввагами. Роблю це в цьому письмі до Високодостойних Представників української науки, літератури, мистецтва і до суспільних діячів України, та очевидно, до освіченого і патріотично наставленого Високопреподобного Духовенства в переконанні, що інтелігенція в усіх віроісповіданнях має великий голос і в церковних справах, є все провідною верствою суспільности.

Прикро мені, що я змушений сказати дещо про себе самого, — докати, що пишучи цього листа, не можу мати ніякого особистого інтересу. Я сповняю тільки обов'язок українського патріота.

Ясно, що греко-католик не може стати Київським Митрополитом, а я не маю ані бажання цього достоїнства, ані фізичної змоги бути в Києві. Незабаром починаю 78-ий рік життя, недугою хронічного запалення суглобів я від 12 літ прикований до крісла, без змоги стати на ноги. Недуга позбавила мене майже всієї влади в правій руці, а кілька разів у році, за кожним разом через кілька тижнів, я зовсім позбавлений влади і в лівій руці. Київський Митрополит мусить бути вибраний із православних чи автокефальних Архієреїв чи священників. Коли б він був з'єдинений із Вселенською Церквою, ми всі греко-католики підлягали б йому і я перший радо піддався б його верховній владі.

Та повна злука греко-католицького і українських православних віроісповідань — це справа хіба дальшої майбутности. Вона стала б можливою тільки після довгих змагань із обох боків — до себе наближуватись і взаємно себе пізнавати. А зближення і взаємне пізнання необхідні до осягнення національної єдности. Те зближення може колись довести до з'єдинення, але мусить передовсім усунути взаємні роздори і ненависті, які спричинюють, що українець — українцеві ворог. І ті, що бажать колись єдности, і ті, що її не бажать, почнімо всі працю над помирненням. На такому конечному з'єдиненні скористають більше православні, ніж ми, греко-католики.

З притиском стверджую, що поєднання із Вселенською Церквою не спричинює ніякої потреби відрікатися якогонебудь звичаю, передання чи обряду Православної Української Церкви. Українська Церква нічого не стратила б із тих дібр чи вартостей, які з неї роблять для українців цінну, святу національну пам'ятку минувшини, а зискала о пребагато дібр і сил, які впливають із зв'язків з усіми віруючими християнами цілого світу. Ми, названі греко-католиками, вважаємо себе самих і обрядових молитвах чазиваємо себе православними. маємо ту свідомість, ту певність, що ми не затратили ні одної цінної пам'ятки минувшини і ми нічого не стратили зі святого передання нашого св. Володимира. Струя того передання нашого до нас через царгородських патріархів Йоана Векка і Иосифа та наших митрополитів Исидора і Григорія чистішою і повнішою від тієї струї передання, що дішла до наших братів над Дніпром через Нікона і Московський Синод. Порівнюймо наші православія, церкви, духовенства, життя релігійне і національне, порозуміваймося. — може переконається, що

мої твердження правдиві. Низкою малих змін, а в останніх часах рішенням Апостольського Престолу ми повернулися в обрядах Літургії до звичаїв нашої Церкви 16 і 17- століття, які були звичаєм Київської Церкви.

Брати, Панове, у Вас, світської української інтелігенції, святе передавання чистіше, ніж те, що його черпала Україна зі шкіл, ведених петербурзьким Синодом. Ваше православія ближче до православія широких мас українського народу. Те Ваше православія і до нашого ближче. В ньому більше зрозуміння для потреб страждучого від віків поневоленого народу. Ваша праця над помирненням не довела до повного з'єдинення, вона принесе українському народові велику користь, коли хоч у частині причиниться до національної єдності. А кожен патріот-українець повинен усе зробити, що може в тому напрямі. Сповняючи цей патріотичний обов'язок, я и написав цього листа

у Львові, дня 3 березня 1942.

*Андре. Шептицький в.р.
Галицький Митрополит,
Львівський Архієпископ.*

Митрополит Андрей Шептицький і кардинал Мерсіє (з-права) на Конференції з приводу «Тижня для зближення Церков», що відбулася в Брюсселі (Бельгії) в днях 21-25.9.1925 Ця Конференція дала початок організації східних віток при деяких монаших латинських чинах.

ПАНАС ЗАЛИВАХА

Між арештованими з літа 1965 р., зустрічаємо ім'я Панаса Заливахи, що весною 1966 р. в закритому процесі був засуджений на 5 літ таборів суворого режиму, звинувачений в антирадянській пропаганді і агітації.

Особовість Панаса Заливахи належить до визначних і цікавих. Народжений 26.XI.1925 в селі Гусинці, на Харківщині, він переїхав з батьками на Далекий Схід, маючи всього кілька років. Відтак опинився в Ленінграді, де й закінчив Академію мистецтв в 1960 р. Будучи ще на студіях, в 1957 р., їздив на практику в Косів, на Івано-Франківщині. Там знайомиться з Україною: мовою, етнографією, духовістю. Це відкриття для нього є вирішальним. Він з усією силою береться вивчати українознавство, обіздячи відтак інші області України і вивчаючи все, що зустрічає в свої поїздки. Остаточно повертається в Україну в грудні 1961 року, зупиняючись в Івано-Франківську, де й починається його плідна мистецька творчість.

Твори Заливахи були репродуковані в багатьох журналах в Україні. Був співавтором шевченківського вітражу в Київському університеті (1964), який був знищений з наказу секретаря Київського обкому КПУ Бойченка. Його мистецькі твори характеризуються українським кольоритом, багатством виразу, викиненістю композиції та проникливістю змісту. В іншому розділі містимо зразки його художньої творчості.

Про його художню творчість писав В. Чорновіл у вступі до «Лихо з розуму»:... «Художник не захотів йти битою дорогою, ступаючи в передвижницькі сліди столітньої давности. Шукав інших специфічно-мистецьких засобів самовияву. Ці шукання приводили його і до імпресіоністів та пост-імпресіоністів, і до модерних течій Заходу. Відчувши нерозривну єдність свого Я з Україною, Заливаха вбирає в себе скарби народного мистецтва, але не спить переносити з народного у власне готові форми, шукає якогось плідного синтезу. Мабуть, з результаті такого синтезу, кольори художника світлішають, лінії легшають, на зміну децю поверховому зовнішньому психологізмові приходить глибинний філософський окреслений...»

...«Творчість Заливахи була перервана, коли художник дійшов малярської зрілості. Кажемо «перервана», бо в таборі Заливаха зміг намалювати тільки портрет І.Русина. Потім у нього відібрали фарби, а далі заборонили малювати, заявивши: «Ви сюди исправляться приехали, а не рисовать». Як тут не згадати Миколу І з його славнозвісним «запещением писать и рисовать»? (натяк на заборону Шевченкові малювати на засланні. Ред.)

На засланні Заливаха, як виходить з його листування зі знайомими, не заламався, а з питомим йому гумором і глибоким чуттям та широким діапазоном думки старався надолужувати всі нестачі і поневіряння конц-лагерного животіння. До відомого літературного критика Івана Світличного він писав:

«Любий друже! Іванку! Щиро вітаю Тебе, славне жіноцтво Твоє, всю панове-громаду! Пошесть грипа пройшла і я залишився слава Богові, живим і здоровим. Продовжую і надалі через фізичну працю «спокунувати свою провину»...

«Всі віримо, що любов до Батьківщини не є злочин, а святий обов'язок громадянина, Це надає сили і впевнености в своїй правоті і віри в те, що дано, чи пізно дійсні злочинці будуть викриті справедливо покарані. Віримо і сподіваємось.»

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ

Відомий автор книги «Лихо з Розуму», що появилася в українській мові і в англійському перекладі вже другим накладом (Торонто і Нью Йорк) був звільнений з тюрми в Києві ще 3.2.69 відбувши половину трирічного присуду, скориставши з загальної амністії.

Коли після звільнення повернув назад до Львова, де жила його дружина з синком, виявилось, що праці ніде одержати не може. Такі міри стосує КГБ, коли хоче зламати людей і заставити їх співпрацювати. Чорновіл, як відомо був професійним журналістом, комсомольцем і брав участь в різних судових процесах. З розвинутим почуттям справедливості і національної гідности, він відмовився був від свідчень на своїх друзів у закритому процесі,

мотивуючи, що советська конституція і закон не передбачують закритих судів. Зібравши велику скількість матеріялів і фактів про порушення законности з боку таки судових і поліційних чинників, почав був писати різні «клопотання» до партійних і громадських установ. В міжчасі копії цих його матеріялів дісталися таємно за-кордон, де й появилися друком.

В матеріялах Чорновола пробивається мужність людини, яка коштом свого власного поневір'яння, а навіть риску життя, старається дати вислів правді з готовістю боротись проти несправедливости і топтання людської гідности. В передмові до зібраних матеріялів він писав: «...» Організатори чергової кампанії проти української інтелігенції прорахувалися. На цей раз вони мають справу з людьми високої освіти, що виховані в радянських умовах і суть марксизму-ленізму вміють збагнути з першоджерел, а не з принагідно підібраних цитат; з людьми умудрених гирким досвідом 30-40-их років. Тому-то, незважаючи на нелегкі умови табір'ного утримання, всі засуджені продовжують нарощувати свій інтелектуальний потенціал, турбуються тими ж нерозв'язаними проблемами, що й до арешту. І нічого крім карцерів та «бурів» не можуть протиставити їхній переконаності не вельми грамотні «вихователі», з яких дехто має брудні руки ще з «добрих сталінських часів».

В листі з 22.5.66 р. до П. Шелеста, першого секретаря ЦК КПУ, Прокуророві УССР, Голові Народного Суду і Голові Комітету Державної Безпеки при Раді Міністрів УССР, що відтак ходив у відписах всій Україні, він писав:

«Кого ж кидають сьогодні в Україні за ґрати? Судять- молодь, яка виховала радянська школа, радянські вузи, комсомол. Судять, як буржуазних націоналістів людей, які не пам'ятають буржуазного ладу, батьки, або діди яких гирко бідували на рідній багатій землі. І нікому не спало на думку пошукати причини глибої за нудні теревені про вплив буржуазної ідеології та про буржуазний націоналізм.»

«Безсилою є і буде поліційна профілактика мізків, якщо й далі закривати очі на нерозв'язані проблеми, зокрема, національну. Знову і 253

знову доведеться кидати за ґрати тих, хто вперто не бажає чорне назвати білим. Доведеться м'яти сумління людей замість того, щоб спиратися на людей з розвиненим почуттям честі і сумління.»...

З такою відкритістю і мужністю мало людей в ССРСР наважується публично говорити. Про «глибші причини», про які згадує Чорновіл, для режимовців в Україні краще не згадувати, а для Москви це удар у саму суть її імперіяльно-колоніальної політики в Україні. Якщо б не було тієї політики, тоді не було б русифікації, не було б упосліджування української мови й культури, не було б економічної експлуатації. Не було б також знущання над людиною, яка шукає справедливості. За останніми відомостями з України, виходить, що й дружину Чорновола, лікаря, мали заарештувати. Її вина мабуть полягала в тому, що дала утримання чоловікові після звільнення його з тюрми, бо опинився без праці.

ВОЛОДИМИР ГОРБОВИЙ

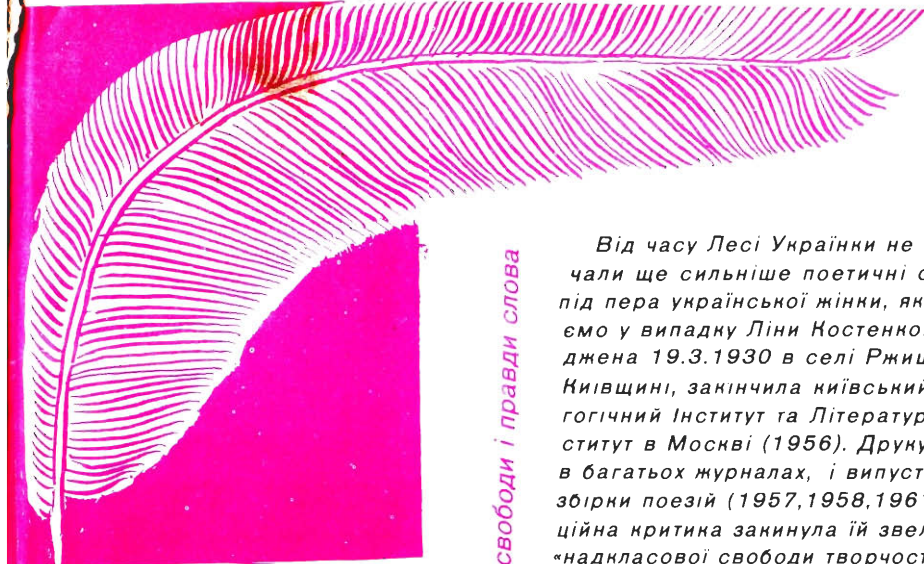

Англієць Брук, недавно звільнений з московських концтаборів, подав до англійської преси про свої переживання в ССРСР, де багато місця присвячує українським в'язням. Між ними згадує з великою пошаною д-ра Володимира Горбового, називаючи його Патріярхом українських політичних в'язнів, який своєю гідною поставою викликає подив і загальний авторитет.

Про В. Горбового пише також з концлагеру Святослав Караванський в одному зі своїх «Клопотань» адресованого на ім'я голови Спілки Журналістів України. Він пише: (взято з книжки «Лихо з Розуму»)

«В системі Дубравлагу відбуває 19-ий рік ув'язнення громадянин Чехословаччини – Володимир Горбовий – суджений ще в 1947 р. таким безправним органом, як ОСО (особое совещание). Як відомо, всі особи суджені ОСО давно реабілітовані, а само ОСО було ліквідовано і його діяльність засуджена. Члоте, громадянин ЧСРСР В. Горбовий, що до ув'язнення ніколи не жив у Советському Союзі, знаходиться під охороною невідомо за чиї гріхи. Вирок ОСО не можна вважати юридично правильним – він позбавлений правних основ. За що-ж тоді людина гние 19 літ в тюрмі? Проживаючи в польській республіці, Горбовий боронив в 1934 р. на процесі П'єраццо підсудного Бандеру. Так оце проступок? І чи в тому криється зрада Батьківщини? Адже Горбовий відбуває покарання за зраду Батьківщини. Яку ж тоді батьківщину він зрадив? І чи зрадив? Невже ж громадянин Польської Республіки, живучи в Польщі мав почувати себе громадянином ССРСР?»

Очевидно, що Караванський не одержав відповіді на ті глибоко людяні і наскрізь логічні запитання. Не допомогли також досі всі заходи міжнародних установ, ні жодні протести. Др. Володимир Горбовий є далі жертвою топтання людських прав, так як ними є сотні тисяч, а то й мільйони так званих «жертв сталінізму», яких і теперішній режим Брежнєва-Косыгіна інакше також не трактує. Ще недавно за часів Нікіти Хрущова КГБ знайшло дружину В. Горбового і заставило її писати пашквіль на свого мужа, обвинувачуючи його за націоналізм, бандерівство і тям подібні «злочини». І якого безправ'я і таких клин з підписаної «Деклярації Прав Людини» не знає ніяка інша держава в світі.

Поетеса свободи і правди слова

Поезія
Проза

Від часу Лесі Українки не прозвучали ще сильніше поетичні слова з під пера української жінки, як це маємо у випадку Ліни Костенко. Народжена 19.3.1930 в селі Ржищеві на Київщині, закінчила київський Педагогічний Інститут та Літературний Інститут в Москві (1956). Друкувалась в багатьох журналах, і випустила три збірки поезій (1957, 1958, 1961). Офіційна критика закинула їй звеличання «надкласової свободи творчости» (Комуніст України» УІ/66) Вслід за тим її ім'я сиреслено з редакційних колегій журналів та ізольовано від літературного життя в Україні.

Та це не зменшило її популярности в Україні, а також і в вільному світі, де її вірші часто передруковуються. В вид-ві «Смолоскип» (США) вийшла повна збірка її відомих поезій.

Високої думки про поезію Ліни Костенко є відомий письменник і літературознавець Б.Антоненко-Давидович, який ще в 1962 р. «Дніпро» ч. 11 писав:

Ліна Костенко – наскрізь сучасна, сьогоднішня. І мисленням, і образністю, і тематикою, і своїми ідеями.

Оптимістичне світовідчужання, бадьорість молодого духу, ціль спрямованого вперед погляду – ось що виразно відрізняє Ліну Костенко не тільки від попередників, а часом і від деякого з її сучасників.

Поетеса пише тільки про те, що вона глибоко осмислила, перетопила в своєму творчму горнилі, про що може говорити одверто, не лукавлячи з своєю музою.

Культура поетичної думки, афористичність вислову характеризують творчість Ліни Костенко

Чи ж не є дух, який веде Мандрівника (мова про казку «Мандрівники серця») Ліни Костенко до перемоги, тим Франковим духом, що «тіло рве до бою, рве за поступ, щастя, волю?» Чи не про нього казав колись наш незламний Каменяр: «Підеш ти у мандрівку століть з мого духу печаттю?»

Віроти

ДОЛЯ

Наснився мені чудернацький базар
під небом, у чистому полі,
для різних людей,
для щедрих і скар,
продавалися різні Доли

Одні були царівен не гірш,
а другі — як білі Міньйони
Хіт купляв собі Долю за грш
А хто — і за мільйони.

Дехто щастям своїм платив,
Дехто платив сумлінням
Дехто — золотом золотим,
А дехто — вельми сумнівним.

Долі ворожки, тасуючи дні,
до покупців горнулись
Долі самі набивались мені,
І тільки одна відвернулась.

Я глянула їй в обличчя ясне,
душею покликала очі...
— Ти, все одно, не візьмеш мене, —
сказала вона неохоче.
— А може, візьму?
— Ти собі зятям, —
сказала вона суворо, —
за мене треба платити життям
А я принесу тобі горе.

— То хто ж ти така?
Яке твоє ім'я?
Чи варта такої плати?
— Поезія — рідна сестра моя.
А правда людська — наша мати.

І я її прийняла, як закон.
І диво велике сталось:
минула ніч. І скінчився сон.
А Доля мені зосталась.

Я вибрала Долю собі сама.
І що зі мною не станеться, —
у мене жодних претензій нема
до Долі — моєї обраниці.

старалась читати. Але переконавшись, що краще не псувати очей закрила книжку і почала ліниво перекидатись словами по-словацьки з дівчиною, що сиділа поруч. Між тим по дорозі до мене підсів мій знайомий і ми заговорили по-своєму на весь голос. Молода жінка та дівчина прислухались до нас, а потім і собі псчали говорити по-нашому. Бо ж були вони з-під Дуклі. Як видно з цього прикладу, спочатку вони ганьбилися говорити на своїй бесіді, прийнявши мене та мого колегу за інших.

Ладомирова під Дуклею – моє рідна село. Тут я народився, тут народились мої предки. Рідний край моїх прадідів. Споконвіку наша земля. Пам'ятаю коли я пришов у першу класу початкової школи у Ладомировій, то учитель до нас – учнів говорив так, як до мене говорили батько і мама. Це було після війни. А тепер, коли в нашій країні перемає соціялізм, у початковій школі в Ладомировій вчителі вже не говорять до своїх учнів по-своєму. Бачте, тепер треба говорити вже тільки панською, Державною мовою. Так думають і деякі батьки. Мовляв, коли їх діти будуть говорити панською мовою, то вони зразу будуть міністрами і для цього не мусять ані вчитись. Достить тільки ходити не до своєї школи. А я дозволю собі сказати трохи інакше. Стара істина говорить, що не вирішальна назва школи, але вчителі, які в ній учать. Вирішальним є здібності того чи іншого учня. Мені не раз доводиться чути такі фрази: «не поступив на високу школу, бо ходив до української школи», але ні разу ніхто не скаже таке: «не поступив на високу школу, бо погано вчився у середній школі». А потім, ясна річ, найлегше звалити вину на українську школу, тільки не на свою нездібність. Отже, ме здібному учневі не допоможе ні турецька, ні німецька, ні ніяка школа, коли він сам погано оуде вчитись.

Ще кілька слів до Матиці словацької у Ладомировій. Як уродженець і житель Ладомирови я можу сказати лише стільки: ніколи і ніде в Ладомировій жодних словаків не оуло, за винятком двох-трьох, які останнім часом прижилися до Ладомирової. Правда, є тут ще кілька «новопечених» словаків. Переважна більшість людей добре знає, що вони є русини. А жакюгідна мотивація декотрих «новопечених» словаків, мовляв, що вони є словаки тому, що живуть на Словащині, є смішна і дурна, бо тоді румуни так саїмо могли би говорити тим словакам котрі живуть у Румунії – ви не словаки, але румуни, бо- живете в Румунії! А словаки в Чехії є чехами, бо живуть в Чехії? А цигани і мадьяси теж живуть на Словащині, але од того не перестали бути циганами і мадьярами. На Закарпатті є багато інших національностей. Але кожна розумна людина би їх висміяла, якби вони заявили, що є українці тому, що живуть на Україні. Це факт!

Мені не раз доводилося чути, коли словацькі дівчата з гордістю говорили про себе: «сом словенка». То нагадало мені ще такий випадок. Коли я стояв на автобусній станції у Свиднику, до одной дівчини недалеко мене нав'язувався якийсь підпитий юнак. Дівчина відповіла йому по-своєму і він за те хотів з неї посміятись. Але вона не розгубилась, впевнено відповіла: «я за своє не ганьблюся!» Як дуже цинили о нас наші сусіди і світ, коли би такими були всі наші люди, коли би з гордістю говорили про себе: – Я русина, я русин, і за своє не ганьблюся!

Микола Шпурлю, Будинок культури у Свиднику.

«Тон» ч.13/69 Молодіжний додаток «Нового життя»

В. Ленин.

На Південно-Західних українських землях

ПЕРШІ ВИЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

У Харкові існувала Українська Колегія від 1727 р. Її, на домагання української шляхти, перетворено 1805 р. на університет. Навколо цієї високої школи гуртувалися у тих століттях всі передові українці, там скупчувалося все духове життя Слобідської України. Вірні ще свіжій традиції минулого діяли там оборонці автономії і етьманщини. Там виступали перші письменники — Іван Мотлярєвський, Гулак-Артимовський, Метлинський, Квітка, Гребінка, Костомаров. Там почали виходити перші українські часописи, творилися підпільні товариства, масонські льожи, військові і політичні згуртовання т.зв. декабристів.

Хоч масонські льожи не були національними, вони відіграли у відродженню українського народу важливу роль. Деякі з них об'єднували, фактично, лише українців, а поміщик Василь Лукашевич заснував навіть окреме «Товариство Визволення України», відоме також під назвою: «Малоросійське Оощество»

На другій окраїні, у Перемишлі, голос підніс у той час крилошанин Іван Могильницький. Він став в обороні української мови, проповідував нею, борючись за її уживання, як викладової мови у семінаріях і на Львівському Університеті, видавав книжочки та Буквар. Він заложив видавниче товариство галицьких греко-католицьких священників:

Societas Presbyterorum Ritus graeco-catholici Galiciensium”.

За його почином і під його проводом діяв у Перемишлі, коло 1816 р. Гурток Української Молоді /2/, що був легальним товариством і ставив собі за завдання оборотися за впровадження до народніх шкіл рідної мови.

Дещо пізніше діяв у Перемишлі, в тому ж напрямі, єпископ Снігурський. Він заложив за власні гроші друкарню для українських книг, зібрав гарну бібліотеку і впровадив у своєму дворі та дієцезії рідну мову /3/.

Треба сподіватися, що в той час діяли в Україні ще інші молодечі гурт-

ни, але про них не залишилося докладніших слідів. Відомим є, однак, що багато української молоді були активними членами польських підпільних революційних організацій і, як такі, брали активну участь у польських антиросійських та антиавстрійських повстаннях (напр. 1831 р.). Є підстави уважати, що підпільна діяльність поляків та їхні революційні чини вплинули посередньо на розбудження національного почуття української молоді та заохотили її до творення власних організацій. /3/ Про цю діяльність українців у польських гуртках є багато документів. У процесі проти українця Константина Леліва-Слотвінського (Львів 1837) виявилось, що він втягав молодих українців до польських підпільних кружків. У процесі судили, між іншими, теолога Івана Бендзіловича. Іншого діяча польського політичного руху, префента української Львівської духовної Семінарії (1831-1837) о. Миколу Гординського засуджено на смерть (1843) р., замінивши, однак, цю кару на 12 літ в'язниці. З ним суджено українських питомців: Клементія Мохнацького, Кирила Слоновського та учасника польського повстання 1831 р. наспра Ценглевича.

Після 1831 р. до Перемишля втікло багато польських повстанців з Росії. Вони почали закладати там революційні організації, до яких втягали також українську молодь. У 1832 році засновано у Перемишлі, між іншим, «Товариство Вчених», або, як його називали «Сенат». Товариство мало самоосвітній та по часті політично-національний характер. До нього належали також орати микола і Юліян Кміцикевичі, що були замішані в серпні 1834 року в політичний процес, що відбувся у Львові.

Наприкінці 1837 р. засновано у Перемишлі повітову раду іншої революційної організації, званої під назвою «Сармація». Її членами стали передусім гімназійні учні. Конспіративною роботою Ради провадили укр. богослови Маркіл Лапчинський та Венедикт Кушикевич. Згодом вони перезвали це товариство «Вільні Галичани». Головною ціллю товариства було провадити пропаганду між ремісниками і приватними урядовцями, кидаючи гасло: «Аристократію в пень! Себто, вони не зупинялися перед закличками до фізичного винищення аристократії. Це була, на той час, найбільше радикальна терористична організація. Популярно називали її також «Галичанкою».

Під впливом польського підпільного руху почали в ті роки також і деякі українські студенти та гімназисти творити в різних містах Галичини окремі українські таємні гуртки, об'єднуючи навколо себе в першу чергу тих одиниць, що вже належали до польських гуртків, але побачивши їхнє чисто польське патріотичне наставлення вирішили їх покинути і жити та діяти лише для власного народу. Д-р Л. Цегельський висловив свого часу думку /4/, що таким діячем був також Маркіян Шашкевич. Він мовляв, належав у Бережанах до польського таємного гуртка. Як відомо, Маркіян Шашкевич ходив у Бережанах від 1826 до 1829 року до гімназії.

Богдан Лепкий стверджує, однак, що Шашкевич, вступаючи до Львівської Семінарії 1833 року був свідомим українцем і висловлював переконання, що він не поляк і не має потреби до польських гуртків приставати» /3/ Також проф. Михайло Тершановець подає у своїй праці «До життяпису Маркіяна Шашкевича» (Записки НТШ ІХІХ, рік 1906, Кн. І, ст. 77) замітку: Мартин Лапчинський, один із польських демократів з 1830 р. говорить про «ді Брюдер Шашкевич», питомців духовної семінарії, які буцім то мали бути членами русофільської партії. Якщо б Шашкевич належав до польських гуртків, поляки не називали б його русофілом».

Маркіян Шашкевич був переконаний, що Галичани, не є відміною польського народу, ані російського, а лише західня вітка народу, який живе на широкій Україні над Дніпром і, що з цим народом має спільну мову. За цю

мову треба боротись, її треба плекати, творити українську літературу. Як двадцятилітній юнак гуртує він у цьому переконанню навколо себе інших юних однодумців для спільної дії.

До гуртка Маркіяна Шашкевича належали Яків Головацький, Іван Вагилевич., Микола Устیانович, Антін Могильницький, Ількевич, Величковський. Згодом долучилися інші.

Гурток поставив собі за завдання :

1. Вживати в щоденному життю української мови.
2. Вчитися писати т.зв. гражданкою, і не вживати польської азбуки.
3. Писати живою українською мовою.
4. Боротися за чистоту українського обряду в Церкві.
5. Запроваджувати українську мову у проповідях /4 і 5/

Члени гуртка прибирали собі старі українські імена (нпр. Шашкевич звав себе Русланом, Головацький - Ярославом, Вагилевич - Далибором, Ількевич - мирославом) і ними підписували свої літературні твори, друкуючи їх у поетичних збірках.

У першому збірнику гуртка, що дістав назву «Син Руси», поміщено між іншим один вірш «До синів Руси» підписаний криптонімом «О.Г.», який можна, без сумніву, уважати програмовим : /3/

Час! Час! ум наш роз'їрити,
Най блистає его сила,
Милость к Музам зашепити,
Щоби в Руским серцю твила.
Нри, яри ум твій Сине,
Той дар небес так велики,
Чорна мряка нехай гине,
Що вид тьмила через віки.
Далі, Братя! далі, други
Серце к музам най припаде,
Сходіть вірної дружби круги,
Нех там милость в нем засяде.

У здійсненні поставлених собі завдань, члени гуртка мали великі труднощі. Вони були наражені на неприємності і переслідування. Але це їх не застрашувало. У своїх проповідях виступали вони твердо за рідну мову і це було властиво їхньою заслугою, що одного дня, коли Шашкевич, Устیانович і Величковський виголосили в різних церквах Львова проповіді по українськи – польськомовну традицію в українських Богослуженнях було раз на все проломано. Боротьба за повне очищення тривала ще довго, але перемога була за молодими теологами зі Шашкевичевого Гуртка.

Гурток Шашкевича дуже скоро збільшувався і поширював свою діяльність. Члени збиралися частіше, читали книжки, вели розмови, вписували до альбому Гуртка свої твори. Гурток не мав, мабуть жодної назви. Історичну назву «Руська Трійця» створено у пізніших часах і вона відноситься головню до трьох маркантніших діячів Гуртка – Шашкевича, Головацького і Вагилевича, а відомо є, що в гуртку діяли також інші студенти, і деякі з них заслужилися для українського народу не менше за Вагилевича та Головацького. На жаль більшість імен тих заслужених піонерів нашого відродження пропала для історії, бо таємність гуртка не дала можливості їх у пізніших часах відкрити.

Після видання збірки «Син Руси» гуртківці взялися за підготовку нового альманаху «Зоря» – писемце посвячене руському язюку». До альманаху увійшли деякі свіжо записані гуртківцями українські народні пісні, статті, вірші. Ї цьому ж альманаху дали вони найважливіший причинок до розвитку української літератури, впровадивши новий правопис, а саме : замість

«Ь» (ять) і «Ы» (єр) почали писати і та и.

Альманах «Зоря» у світ не вийшов. Цензура заборонила його друкувати. У 1835 р. щойно два роки пізніше появилася частина матеріялів цього альманаху у збірці «Русалка Дністровая», що як відомо, була друкована у Будапешті, щоби уникнути нової заборони. Здійснюючи завдання Гуртка, увійшов Шашкевич у прилюдну дискусію за новий правопис, опублікувавши трактат проти вживання польської азбуки в українській мові. Трактат мав заголовок: «Азбука і Abecadrs».

У тридцятих роках XIX століття діяв у Львівській Українській греко-католицькій Семінарії ще інший таємний гурток. Його викрили і вигнали зі семінарії 30 богословів за членство в ньому /4/. Спроба створити 1830 р. у Львові Товариство Студентів Богословів була спочатку вдачна, але тривалих форм студентської організації воно не зуміло витворити. У той час у Галичині не було молоді чіткого світоглядového спрямовання і відчувався сильний вплив орієнтації на Москву. Поволі наростає «Народниця» сформуватися.

Примітки:

- 1 Володимир Дорошенко: Українство в Росії, Відень 1916. ст. 249, 252, 255.
- 2 П.М. Федченко: Матеріали з історії Української Журналістики, Київ 1950 ст. 135.
- 3 Богдан Лепкий: Маркіян Шашкевич, Коломия, 1912. ст. 19, 53, 56.
- 4 «Молода Україна»: Альманах, виданий для відзначення ювілею гімназійних гуртків у Березанях, Мюнхен-Нью-Йорк, 1954. ст. 18.
- 5 Степан Шах: Маркіян Шашкевич та Галицьке Відродження, Париж – Мюнхен, 1961. ст. 37.

До проблем провідної верстви.

Яка доля нашої молоді на чужині?

Було б самообманом думати, що всю українську молодь занурену і насправді вже пересяклу чужим середовищем, можна зберегти від денационалізації. Це торкається не лише нашої української молоді, але і всіх поселенців на чужій землі. Освідомляють собі це добре всі державні народи, не жалючі ні зусиль, ні гроша для вдержання своїх земляків при власній спільноті. А що ж робимо ми в цій пекучій справі? Ми, котрих рішається доля «бути, чи не бути» на чужині! Очевидно, вже було багато чого зроблено і зрештою робиться в цьому напрямі, бо було б великим злочином супроти своєї нації не протидіяти з усіх сил цій все пожераючій пошесті. Але статистичні числа, тут і там скупо зібрані, ніяк не потішають нашої національно свідомої людини. Чому стільки наших ровесників блукає по чужому полі? Чому число тих заблуканих в такий драстичний спосіб більшає?... Такі питання приневолюють нас до сталої глибокої призадуми.

Наша преса подає тривожні дані: 80% української університетської молоді тратить свій власний національний ґрунт, пропадає. А що ж варте таке суспільство, що не має нині, в добу місячних полетів своїх інтелектуалів і компетентних провідників? Його доля вже рішена.

Незадовільним поясненням тих феноменів, головню з сторони молоді, це за модою західнього суспільства вічна проблема конфлікту генерацій. 301

Старше покоління, перебравши з рідних земель т.зв. правовіря, прямує своїм твердим шляхом, а молодь пристосовується, не погоджується, зневірюється і відпадає, чи крокує врешті своїми власними стежками. Коли ж ближче приглянутися тому правовірю старшого громадянства і аспіраціям здорового ще молодшого покоління, то можна багато дечого спільного знайти. Часто не йдеться тут про різні суті, але про зовнішню форму, методи суспільно-громадської діяльності.

Не справа тут в дискусії про рацію, чи більший успіх праці одних, чи других. Гадаю, що на ті теми вже досить паперу прочорнилено. Ми лиш констатуємо факт, що відчужені, чи ще «неутральні» наші ровесники, радше приближаться до нас, таки молодих, як до може й заповажних та заакадемічних наших батьків.

Ось де завдання кожного з молодих, кому ще залежить на зберіганню своєї національної ідентичности: формування себе, в своєму часі, як відборців естафети, котру український нарід несе вже довгі століття. А працюватимемо над собою, вивчаючи в першій мірі якслід українську мову, культуру та звичаї. Головно студенти, в котрих знання культури країни побуту стоїть силою факту на відносно дуже високому рівні, тратять рівновагу між українськістю і чужинецькою культурою в користь цієї останньої.

Цю дисгармонію треба за всяку ціну принаймі вирівняти. Ось, де корінь проблеми нашого збереження, як нації на чужині. Бо не можна назвати майбутньою провідною нашої спільноти тих 40-50 % студентства, що не знає, або дуже слабо, української мови. Прикро зазначити, що це переважно люди, що порозуміваються на більше мовах, а свою, матірну, відсувають на задній плян – «колись, мовляв, дасть Біг, і своєї мови навчимося». Щойно після сповнення цієї першої передумови зможемо очікувати від нашого студентства вивчення своєї історії та культури взагалі; вивчення з українських книжок, не чекаючи доки «німець покаже, а до того й історію нам нашу розкаже». (Т. Шевченко).

Ось декілька думок, що накреслюють одну з багатьох проблем нашої спільноти. Явище денационалізації чекає окремої глибокої наукової аналізи і розв'язки в як найскорішому часі. Наміром же тих кілька слів є змобілізувати ще оцілілу молодь до безпощадної боротьби за кожний атом українства тут на чужині.

Ярослав ДОБОШ,
студент соц-політичних наук.
Лювен, Бельгія.

ДЕЩО ПРО ДИСКУСІЮ

Що це є Дискусія та як її належить провадити?

Слово «дискусія» латинського походження. У нашій мові це означає: наради над якоюсь справою, взаємна виміна гадок.

Вже саме походження слова говорить, що справа, яку розглядається, мусить бути при допомозі способу рухома, піддана якомусь енергійному рухові в ту і другу сторону, та продумана в подробицях так, щоби стала ясною, яснішою ніж була дотепер.

Тверджені і справ не можна, — очевидно — порушувати в дослівному значінні, бо то не є рухомі предмети. Можна тільки звернути на них увагу, пробувати вірити в них, узасаднювати їх, узасаднювати їх, або пробувати заперечувати та збивати їх можливість та правдоподібність. Можна дошукуватись цього, що промовляє за ними, а що проти них; можна слідкувати, що вийшло б ще коли їх признаємо, а що коли їх заперечуємо. Можна дивитись, як деякі твердження, деякі загальні теми, або деякі широкі становища представляються, коли їх пристосувати до поодиноких випадків; які є роди і відміни правила, що його саме розглядаємо. На цьому, а не на руках в просторі, полягає розчовпування тверджені і справ, що є суттєвим для кожної дискусії.

У думках можемо це теж робити, отже дискутувати — навіть із самим собою. Це тоді, коли чоловік обмірковує різні за і проти, і так собі думає, й інакше, і хоче, і не хотів би, і наклонюється вже іще вагається, і б'ється з думками. Завжди тоді бере під увагу два якісь суперечні становища, дві суперечні думки і дивиться за котрою з обох більше аргументів промовляє. Як адвокати перед судом, спорить тоді в людині два різні, противні становища і цей внутрішній спір — це є теж дискусія — з самим собою. Зле робить той, хто в важній справі рішає, або заявляється, а не перевів в собі такої внутрішньої дискусії. Є тоді загонистий, часом легководушний, або діє бездушно.

Звичайно однак дискусією називаємо певний вияв збірного життя, а саме: збірне, взаємне, свідідне, висказування своїх думок в цілі, щоби спільно найти добру відповідь на якусь питання. Отже певна виміна думок. Але не кожна і не будьяка.

Ця виміна мусить бути загальна і взаємна. Вимагає отже щонайменше двох чинних учасників, хоча б вони оба були одним і тим самим чоловіком у двох ролях. Тому не є дискусією приміром провідника якоїсь групи, яку підчинені розуміють. Ця виміна думок на є упорядкована, тому теж не є дискусією.

Отже дискусія може мати місце тільки там, де всі учасники якогось зібрання можуть і хочуть висказувати свобідно свої думки, але в рамках певного порядку, а роблять це в тій цілі, щоби спільно дійти до якоїсь правди, або до властивого діяння. Нераз тільки з тією метою, щоби висказатися та взаємно пізнатися. Дискусія може бути задумана і згори зорганізована, а може бути випадкова, не задумана.

Референт і що він повинен робити ?

Коли дискусія є запланована, тоді організатори згори приготують проблему, яка має бути предметом роздуму і підшукують референта, значить когось, хто потрапить справу представити зрозуміло, коротко й інтересно та ясно сформулювати питання, чи інакше сказавши дати підклад до дискусії, так, щоби учасники добре знали, про що йде, над чим мають подумати і на які питання відповісти.

Коли дискусія не є згори підготовлена, референт голоситься сам. Референт пропонує сам від себе певну відповідь на дану проблему. Цю відповідь називаємо тезою. Приміром, у відповідь на дискусійну проблему, чи кожний чоловік діє самолюбно, може якийсь референт подати твердую відповідь і боронити тезу позитивну, доказуючи, що кожний чоловік є самолюбом. А може зайняти негативне становище, кажучи, що не кожний є самолюбом.

В іншій проблемі, напр. чи давати безробітним допомоги, чи може жадати від них за це праці – може хтось боронити позитивну тезу: «жадати праці», або негативну: «не жадати праці».

В кожному разі, учасник дискусії повинен свою тезу сквантифікувати, т.зн. чітко і голосно заявити, чи його теза має бути загальним поглядом чи подрібним. Якщо референт хоче боронити загальний погляд, нехай же зачне виразно від таких слів як: всі, кожний, завжди, або: ніхто, ніколи, нігде. Якщо хоче ооронити подрібну тезу мусить зачинати від таких очеркнень, від таких слів, як: деякі, деколи, інколи, у деяких випадках, буває, трапляється, може трапитися що і т.п. Без тих конечних додатків ніколи не знати, що дискутант має на думці: засаду чи виїмок, правило, чи окремі випадки. А в зв'язку з тим ідуть далші непорозуміння та страта часу.

Референт, а так само кожний інший бесідник у дискусії, повинен подати також якісь аргументи, з яких би його теза випливала. Отже хто твердить пр., що кожний чоловік є самолюбом, мусить додати до цієї тези ще хоч одне речення, що зачинається від таких слів, як: з уваги на те, тому що, бо, і якщо так думав, повинен сказати пр.: «тому, що кожний завжди є готовий скривдити другого для власної користи, якщо тільки не стоїть над ним якийсь поліціант.» Це був би голосний аргумент для підтвердження тої самої тези, бо мовчки думаємо, що хто готовий другого скривдити для власної користи, коли тільки може, цей слушно називається самолюбом. В дискусії виявиться, чи цей, поданий голосно, аргумент є слушний, чи ні. Хто казує, що в заміну за допомогу, треба жадати від людей якоїсь праці, на яку їх стати, повинен теж розглянутися за аргументом, пр.: «тому що допомога, без праці в заміну за неї, є милостинею, а милостиня завжди людей упокорює і псує». Відомож, що нікого не належить псувати й упокорювати. Це були б аргументи. І належало б подумати, чи слушні – чи ні.

Хто ооронить тезу, що інколи дрібну брехню належить вибачити, хай теж вишукує аргумент, пр.: «бо вона деколи рятує життя, невинно zagrożене». А відомо є, що кожне дрібне зло, що рятує життя невинно zagrożене, можна вибачити. Знову був би це аргумент і можна би подумати над цим, чи слушні, чи ні.

Хто подає тези без ніяких аргументів, цей ставить справу догматично і з таким чоловіком нема річевої дискусії. Можна з ним погодитися, можна

свої погляд доказати, це значить: подає якісь аргументи і на них свою тезу будує.

Якщо аргументи є правдиві — а до цієї цілі мусять бути ясні, і якщо теза логічно з них випливає, тоді і теза з певністю є правдива, і треба на неї погодитися. Висказується це коротко в логізмі: з правдивості рації випливає правдивість наступства. Рація — це тільки, що всі аргументи.

Отже в поданих примірах, хто би погоджувався на оба аргументи, один сказаний при кожній нагоді голосно, а другий мовчки відомий, здогадний, і хочби бачив, що ті аргументи і теза якимось тримаються купи, хто би відчував, що вони з ним є в кінцевому зв'язку — цей вже не повинен відкидати тези. Коли сказав «а», мусять і «б» сказати. Погодився на всі аргументи і признав зв'язок цієї рації з тезою цим самим мусять погодитися і на тезу. І не вільно йому тепер говорити: я погоджуюся на цю рацію і бачу, що з неї випливає, але мене це зовсім не переконує і я по мимо цього, залишаюся при своїх. Так ніколи не говорить розумний чоловік.

Кому теза не подобається, хоча не може опрокинути аргументів і бачить їх зв'язок з тезою, хай залишить собі час до надуми. Може завтра або за тиждень переконається, що якийсь з аргументів був фальшивий, хоча на перший погляд видавалося, що оба є слушні. Хай відложить рішення, поговорить про це з мудрими людьми, порадиться, загляне до книжок, нехай не рішається легкодушно. Кожний має до цього добре право. На нікого не треба наставати, щоби зараз з місця, перед людьми заявлявся за якимсь аргументом, або проти нього, якщо є в клопоті і не може здобути на осуд. Щоби тільки не говорив: «це є цілком правильне і в порядку, але мене це однак не переконує». Бо так говорити вільно крізь сон, але з відкритими очима не випадає.

Завдання референта не є легке. Він повинен знати річ, про яку має говорити, мусять мати «ясну» голову і мусять вміти увійти в контакт зі слухачами.

Дехто знає свою річ, сам зробить добре, що треба, але не потрапить зрозуміло про це говорити. Інший говорить потрапить, але його зрозуміють тільки спеціалісти, які вже про річ з іншого джерела знають — другі будуть сидіти як на турецькій проповіді. Буває й такий, що говорить добре і ясно, але говорить задовго, отже скорше змучить людей ніж зуміє висказатися. Буває і такий, що немов сам до себе говорить, бо дивиться на стелю, або читає з карточки, а не відчуває цих, що вліпили в нього очі і хотіли би зрозуміти кожне слово і кожне речення, яке, чують. Ці на референтів до дискусії не надаються.

Завдання референта є легше, коли не має наміру боронити жодної тези, тільки обмежується до цього, що подає певну проблему, а відповідати на неї будуть вже собі учасники. І тут потрібно «ясної» голови, щоби питання сформулювати коротко і не двозначно та пояснити в ньому кожний непевний вираз.

(далі буде)

РОДНИ КН

КНИГИ ДЛЯ НАС І ЧУЖИНЕЦЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ

Otto Bräutigam: "So hat es sich zugetragen." Holzner Verlag, Würzburg, 774 cm.

(Отто Бройтігам: Так воно діялося..., Видавництво Гольцнер, Вюрцбург)

В історії Другої Світової війни Україна була дуже часто осередком подій, політичних торгів та воєнних операцій. Український народ робив всі зусилля, щоби стати підметом у бурхливій епосі, але у більшій мірі мусів грати ролю об'єкта. Тому й тепер у світовій літературі знаходимо більше книг, які описують Україну як об'єкт, ніж праць що порушували б справу нашої державности.

Перед нами дві книги, що описують під цим аспектом Україну і українську проблему з часів війни. Перша з них написана німецьким дипломатом, що вже в двадцятих роках був майже чотири роки консулом у Харкові і Одесі, а від 1940 року служив високим урядником у т.зв. «Дінштелле Розенберг» (урядова станиця Розенберга). Після бибуху німецько-совєтської війни ця станиця стала переіменена на Міністерство Сходу (Остміністеріум). З цього боку автор належить до людей, які мають повний образ того, що діялося перед і після 1941 року в Україні, знають всі закуліси Гітлерівської політики супроти поневолених Москвою народів та самої Москви.

Отто Бройтігам вирізняється ще між німецькими авторами глибоким знанням східньо-європейської проблематики. Він використовував кожну нагоду, щоби вивчити мову народу, який лежав в засягу його дипломатичної діяльности, приглядався до більшовицької дійсности і студіював генезу московського імперіялізму та націоналізму поневолених народів. Його книжка це не тільки спомини і записки баченого, чи пережитого. Вона є документацією певної епохи, вона є свідченням співучасника, аналізою подій що дає також портрети окремих їх творців.

Книжка Бройтігама це особливо цінний документ для українських істориків. Навіть сучасним описуваних подій знайдуть в ній багато нового, а головню зможуть зрозуміти деякі речі, яких вони, не знаючи закуліс, не могли зрозуміти. Книжка є актом обвинувачення для Москви та гітлерівського Берліну, хронікою та шкільним підручником політики для майбутніх

Автор виявив в ній також велику міру об'єктивності то почуття справедливості.

Зовсім з протилежного боку навітлює події Другої Світової Війни в Українську політику Гітлерівського Берліну і большевицької Москви публіцист Александер Верт у своїй книзі :

"Russland im Krieg 1941 – 1945," Band 2, Droemer.Knaur Verlag München 364 ст.

(Росія у війні 1941-1945), що є перекладом з англійської мови на німецьку.

Александер Верт народився у Петербурзі, але після закінчення студій в Англії став англійським журналістом. Він діяв переважно у Франції та ССРР і від 1941 до 1948 р. був кореспондентом «Сандей Таймс» і БіБіСі у Москві. Як всі інші західні кореспонденти, підлягав він тоді цензурі і наглядові МІБ. Іа не дивлячися, на те, що книга його вже написана і видана поза сферою впливу Московської терористичної машини, у ній і далі видно сліди цензури; в ній історичні факти перемішані з большевицькою пропагандою, а навіть провокаційними твердженнями, які Москва пускала і пускає в обіг для компромітації та ідейного поборювання українського визвольного руху.

Це звичайно, поважно применшує вартість книги, хоча і в ній знаходимо багато матеріалу історії України, який критичний читач може легко відсіяти, як зерно від половини.

Ще більший хаос стосовно історії України та проблематики українського визвольного процесу зустрічаємо в книзі німецького публіциста й історика Гюнера Штєкля «Східня Европа і німці».

Günther Stökl : „Osteuropa und die Deutschen“, Gerhard Stalling, Verlag, Oldenburg und Hamburg.

Якщо йдеться про останні 50 років, то тут автор виявляє досить добре уфундоване знання і об'єктивний погляд. Про давнє минуле пише він, як чистої води москвофіль. А тому, що до його історіографічної концепції не пасує доба Галицько Волинської Держави, він пробує її злегковажити, не звертаючи, що сам собі суперечить.

Цікавою в книзі є вказівка на видану у 1910 році в Петербурзі публікацію 30-ти авторів – «Форми національного двіженія в современных государствах; Австро-Венгрия, Россия, Германия». Про українців писав у тій книзі основну статтю проф. Михайло Грушевський.

Історикам і заінтересованим в історії України читачам радимо також прочитати чергову книгу «Наукових Записок» (ч.9 10), виданих одним з основоположників і організаторів СУМ-у в Франції :

W.Kosyk: Violation des Droits de L'home en Ukraine et en URSS. Edition de L'Est Européen, Paris. 158 ст

(Порушення прав людини в Україні та ССРР).

Книга подає у французькому перекладі цілий ряд документів про московську політику дискримінації українського народу, репресії, порушення конституції та законів, русифікацію, терор, загрозу життя і свободи одиниці і громади, потопання інших основних людських прав. У додатку до основного змісту книги подано також переклад конституції УССР, що дасть можливість кожному франкомовному читачеві порівняти московську теорію з дійсністю

Перед китайсько-російською війною?

Професор американського Тафтс-Університету, один з краших американських советознавців Вілліам Е.Гріффіт, викладач для дипломатів, автор кількох книг про советсько-китайські відносини, надрукував у журналі «Рідер Дайджест» з вересня 1969 р. (журнал виходить англійською та ін. мовами у світі, накладом у кілька мільйонів примірників) статтю «Американське становище до російсько-китайського конфлікту». Автор зазначає, що тепер, коли між двома комуністичними велетнями вже лунають постріли на кордоні, а Америка наперед заявила про свою нейтральність, – вільний світ і сама Америка може багато скористати з бійки між двома грабіжниками. Советсько-китайський кордон має понад 5 000 кілометрів довжини. «Росіяни завжди боялись інвазії «азійських-орд», пише проф. В.Гріффіт, «і завжди старались уникати політики війни на два фронти». Тепер вони мають ворогів з двох сторін: збоку вільних держав НАТО (Північно-Атлантичного Б'юро) та збоку червоного Китаю. Ще царська імперська Росія відбрала в Китаю сотні тисяч квадратних кілометрів землі, а сучасна імперська Росія-СССР не бажає віддати їх «комуністичним друзям китайцям» Але, зазначає автор, китайців уже цього року є понад 840 мільйонів людей, а в СССР всього є 240 мільйонів душ, з того зазедве 55 мільйонів осіб живуть на схід від Уральського хребта, в таї. зв «советській Азії» та в Сибіру.

Проф. В.Гріффіт не дуже вірить у можливість швидкої війни між Китаєм і СССР, але вважає, що місцеві менші війни там триватимуть далі. Вважає також, що навіть атомовими бомбами Китаю не завалити, але коли б їх кинула Москва – то це було б початком розвалу СССР, бо тоді увесь світ зненавдить сов. Росію. Китайці ж мільйоновими масами у випадку війни заллють території на сов. Далекому Сході, в Монголії, в Узбекистані... Ті землі їхні, хоча тепер належать до РСФСР.

Автор звертає увагу, що совети не можуть перевезти достатньої кількості війська на довжелезний китайський кордон.

Особливо цікаве його наступне ствердження: «Китайці вже почали підігрівати питання національних меншин у СССР – і це є абсолютною загрозою силою для існування СССР, загрозою для Москви. Хоча не всі знають, але Росія має куди більш проблеми з меншинами, ніж Америка. «Великороси» складають лише 55 % всього населення СССР, ті, що говорять російською мовою, але вони керують усією країною. Інші 45 % населення – це 108 «етнічних окремих груп, переможених Росією в різні часи. Вони не завжди щасливі з того, що ними керують росіяни. Деякі з них ішли навіть на співпрацю з гітлерівськими німцями, аби лише визволитись з-під Росії. Таке ж невдоволення є й тепер, і китайці це використовують.» Хоча тут автор називає нас «етнічними групами», то в інших працях він не раз згадував про Україну й ін. поневолені нації. Але він порушив важливу проблему, і добре, що в Америці дехто «вгорі» її починає розуміти.

На шляху до фізичної культури

Наше здоров'я

Р. ДРАГАН

*«Царство Боже є в вас самих».
Ісус Христос.*

Зупинімось дещо над тією частиною людської особовости, яка забезпечує наше здоров'я, а вслід за цим і наше щастя. Бо чи може людина бути щасливою, коли вона хвора, недорозвинена, або веде дуже однобічний чи скривлений спосіб фізичного життя. Наше тіло, це та надбудова, в якій вміщається наша душа й наш інтелект. А від справності, цебто від культурного рівня нашого тіла і його дії залежить уся т.зв. психосоматична рівновага, що дає життєрадісну, творчу людину.

Від фізичної культури залежать усі кращі ознаки молодости, як віра, надія, любов, ентузіазм, оптимізм, відвага. Всі ці ознаки зароджують щедаліші властивості, як досвід, мудрість і емоційну рівновагу, такі необхідні у зрілому віці. В здоровій людині, збагаченій фізичною культурою, коли всі органи грають, як прекрасна симфонія, і думка рветься до чину, до подвигу, є необмежені резерви сил, які допомагають промощувати шлях у прекрасне майбутнє, де кожен день, кожна година буде новою пригодою. Все залежне від того, чи захочемо вчитись на собі самих і пильно дбати за себе самих, за нашу фізичну, а тим самим і за нашу духову справність. Як сумно, коли в людини є знання, таланти, а нема фізичної справності, а тіло, як заржавіла поламана машина. Не йдеться тут про якісь особливі фізичні осяги й не про це я хочу говорити. Коли ми звернемо всю увагу тільки на фізичну сторону, то духовна підупаде. А потім, для особливих осягів працюють здібні спортсуни, бо в осягах їхня мета. Але пересічна, здорова, або на здоров'я наставлена людина дбає не про осяги, а про рівновагу, яка потрібна всім.

Пощо дбати за фізичну культуру, скаже дехто, коли людина всеодно може захворіти. Це так, бо зародки хворіб мандрують по світі. Але здорове і врівноважене тіло з більшою відпорністю поборює хвороби, ба, навіть не допускає до захворювання. Відсутність фізичної вправи, чи руху взагалі, зменшує доступність кисня до нашого тіла, а звідси – виміна матерії слаба, а звідси і всякі хвороби, як ревматизм, невроза, обструкція, коли згадати тільки деякі. Взагалі, можна без вагання сказати, що сидяча людина поволі вмирає. Це всі знають, що коли людина ворухиться, вона жива, а відсутність руху, або гіпокінезіс, вбиває людину. Бо життя – це рух.

Тут знову дехто може сказати, що й без особливої фізичної справності людина може довго жити. В цьому теж є деяка правда. Організм людини має деякі вроджені, або спадкові прикмети більшої, чи меншої ви-

тривалості. Зрештою довге, нудне й гниле життя, коли думка ледве ворухнеться, коли інтелект спить, не можна порівнювати з життєрадісним і наснаженим існуванням зрівноваженого організму.

Людина, що не зробить денно більше сто кроків, що їсть те, що доведеться, що не розуміє потреби фізичної культури, веде дуже сумне, безнадійне і однобічне життя. Повноти й багатства життя, що стоїть перед нами, ця людина ніколи не зрозуміє. Ані радості життя, яку дає доведений до повної справності організм. Ту радість не купити за жодні скарби світа. Вона лежить у нас самих. Треба тільки хотіти.

Обсервуймо людей, що йдуть вулицею. Кожен з них несе на собі своє гило. Один несе, другий тягне, а третій рве. Ви одразу завважите, чи ця людина здорова, чи хвора, а чи безнадійно деформована. Гармонія, чи дисгармонія покажуть нам, що сидить у його тілі. Чи й ви хочете такі бути? Усе життя тільки з дня на день, що доля принесе? Адже доля — це ми самі, вона в нашому тілі. Чи не варто приглянутись самому собі? Особливо в юному віці, коли тіло розвивається, ум багатіє. Чому не дати нашому тілові й нашій думці такий напрям, який принесе вдоволення. Візьмім олівець і папір, оцінім себе самого детально, щоб знати, з чого наперше починати. Від нашого бажання починається здоров'я. А бажання творять чуда, про це знали ще в старовину.

Занотуймо загальне здоров'я, рівновагу тіла й духа, гармонію чи перебої фізичних процесів у нашому тілі, різні нестачі, апетит, настрій, поживу яку приймаємо, оточення в якому живемо. А далі — повітря, скільки і яке, рух, скільки і який, шкіра, руки, волосся, зуби, очі, слух, стопи, сон і відпочинок, втому й бажання жити, ідеали й інтереси, праця, бажання вчитись, бажання бути щасливим. Все те дасть нам картину нашого психосоматичного стану, який буде вихідним пунктом наших дальших міркувань і дії. Застановімся теж над домашніми й суспільними відносинами, як друзі, сім'я діти, жінка, кривні, співробітники, школа, спільнота, організація, політика. Яке наше місце серед людей? Чи радо співпрацюємо, чи ідемо на зустріч. Коли не все в порядку, значить і наша психо-соматична рівновага захитана, значить і наша фізична культура вимагає зміни й поправи.

Чи вдоволені ми з нашої праці? Адже щаслива й здорова людина завжди знайде вдоволення, навіть тоді, коли праця йому не відповідає. Як ваша фінансова ситуація? Пам'ятаймо, що не в багатстві здоров'я. Як житло, одяг, розвага, книжка. Адже культурна розвага це теж частина фізичної культури. Станьте перед дзеркалом і погляньте уважно на ваше тіло. Чи ви вдоволені з нього? Чи воно променіє здоров'ям і гармонією? Адже його дав нам Бог, як святиню для нашої душі. Чи не хочемо ми, щоб та святиня променіла? Колись люди вірили, що ми складаємося із трьох частин: тіла, ума й душі. Сьогодні психологія теж бачить цю чарівну трицю, але в одності, у співдії, а ця співдія залежить від нас самих.

А тепер подумаймо, що зробити, щоб змінити те, з чого ми не вдоволені. І, наперше, як забратись, і забратись негайно, до фізичної освіти, як набратись культурних і корисних звичок, як організувати розумно наш час, як змінити нашу фігуру, наші рухи, нашу мову, наш зовнішній вигляд. Як поліпшити нашу дієту, працю, як організувати вільний час, скільки часу и коли треба віддати фізичній культурі. Бо коли її вивчимо, то вона

Одним словом – заплянуймо збагатити и розвинути нашу особовість та наш особистий магнетизм. Тут, за всяку ціну, найперше, відкиньмо комплекс меншевартости, всяку думку, що наш труд буде надаремний. Геть погані думки! Почнім від глибоких віддихів. Даймо тілові подостатком кисня, тої основної поживи. Від нього дуже оживає все тіло й думка. І діймо не чекаючи. Перед нами стелиться прекрасне життя.

Не можна спускатись на випадок, на стихію, треба подумати про підстави здоров'я заки молоді, бо життя перед нами й невідомо, що воно принесе. В самій основі лежить та наша конституція, з якою ми вродились і яку маємо у спадку. Багато в цьому змінити не можна, але розвинути й зберегти можна і треба. Нам треба працювати на базі того матеріялу, який маємо. Деяку фізичну справність здобуваємо легко, до іншої треба зусиль. При тому, не забуваймо, що ми не можемо зробити все, що хочемо. Кожна людина є відмінна й оточення дуже впливає на людей. Природа сама творить чудеса, але їй треба допомогти, на те ми маємо наш інтелект.

Навіть у найважчих обставинах ми можемо бути справні, коли цього хочемо, поборюючи неймовірні труднощі, і навпаки – розкислі в розкошах і модерних винаходах ми можемо показати себе немічними, як зів'ялий листок. Важним є не де ми живемо, а як ми живемо. Коли ставитимемо здоров'я вище всього, то все знайде своє власне місце. Думка, емоція, стать, любов, амбіція, суспільний інстинкт, усе це в здорової людини має своє місце. А все разом, це наша особовість, яка шукає свого правильного місця в світі. Без фізичної культури це неможливе. І найбільшою перешкодою є зарозумілість, резигнація, лінєвство, злість, заздрість, захланність. Вони руйнують усе те, що підказує нам наша природа.

Отже береміся цих негарних почувань і починаймо день із доброю вірою. Кожний день – це новий день, і нові можливості приносить. Готуймось до завтрішнього дня не відкидаючи нічого сьогодні, ані не надто гарячо забираючись до діла. Розгляньмо все по черзі, бо кожна дрібничка вимагає уваги.

ЗДІЇСЬ

третя крайова зустріч дружинників сум америки

Дружинники Спілки Української Молоді Америки відбули третю з черги зустріч в днях 12-14.9.1969р. на оселі «Холодний Яр» біля Бофало. В зустрічі взяло участь 128 дружинниць і дружинників, та делегація з Канади. Командантом зустрічі був дружинник з Бофало Михайло Вішка. Учасники розглянули питання правильника і дії дружинників. На закінчення зустрічі, були прийняті загальні резолюції.

СТВЕРДЖЕННЯ ІІІ-ТЬОЇ КРАЙОВОЇ ЗУСТРІЧІ ДРУЖИННИКІВ СУМ АМЕРИКИ

що відбулася в днях 13 і 14 вересня 1969 р. на Оселі «Холодний Яр» у Філмор, Н.Й.

1. ІІІ-тя Крайова Зустріч Дружинників СУМ Америки підтверджує, що ідеї, боротьба і політика ОУН в боротьбі за УССД на 40-овому році є дальше актуальні і близькі сучасній українській молоді як на Рідних Землях, так і поза їх межами.
2. Для поглиблення цих ідей, ІІІ-тя Крайова Зустріч Дружинників Америки з участю Дружинників СУМ з Канади проходила під кличем «Здобудеш Українську Державу!», що є першим законом ОУН та її послідовників.
3. ІІІ-тя Крайова Зустріч Дружинників особливо відмічує славу пам'ять Провідника ОУН Степана Бандери, в 10-ту річницю його трагічної смерті, який був найкращим виразником тих ідей і їх реалізатором та стався прикладом для сучасного молодого покоління.
4. Маючи на увазі актуальний стан в Україні та наші можливості, Дружинники СУМ Америки вважають конечним працювати та здійснювати ідеали ОУН і її Провідника Степана Бандери.
5. Оживлені тим духом, Дружинники Америки і Канади на ІІІ-ій Зустрічі зобов'язуються, напередодні 9-го Світового Конгресу СУМ, ще інтенсивніше працювати в тому напрямі.
6. ІІІ-тя Крайова Зустріч Дружинників стверджує, що СУМ Америки на протязі 20 років свого існування послідовно здійснювала повищі ідеали, виховуючи на них ряди сумівського доросту – юнацтво, достосовуючи до незмінної ідеї все нові потрібні методи.
7. Вислідом 20-річної праці СУМ Америка є чимраз то ольші ряди Дружинників, що є найкращою запорукою живучости ідей, які лягли в основу СУМ Америки, в праці і в боротьбі за найвищі ідеали – Українську Самостійну Соборну Державу.

Три Зустрічі Дружинників у США

І-ша зустріч 1967 Оселя «Київ» біля Дітройту

ІІ-га зустріч 1968 Оселя «Хортиця» біля Клівленду

III-тя зустріч 1969 оселя «Холодний Яр біля Бофало.

Вимарш на Богослуження

на дозвіллі

В днях 24-25 та 25-го жовтня, 1969 року відбувся в Готелі Камодор в Нью-Йорку X-ий конгрес Американських Українців Українського Комітету Америки /УККА/.

В часі Конгресу на панелю Комісії координації діяльності студентських молодечих справ, яку очолював минулої каденсії інж. Ігор Чума, а склад якої входили організації в системі УККА: СУМА, Український Пласт, ТУСМ, СУСТА, Ліга Української молоді північної Америки, та Об'єднання Українських Академічних Товариств «Зарево». Виступав від СУМА друг Олександр Черень, Головний Булавний Дружинників.

До питання «Українська мова, як розговірна мова нашої молоді» представник СУМА вказав на три причини за-слабого вживання української мови молоддю, а саме:

1. почуття меншовартости, а за тим встидливість вжитати своєї мови.
2. незнання правильного вжитку мови і страх перед критикою.
3. неправильне наставлення батьків та взагалі старшого громадянства про необхідність вивчення рідної мови.

Ця остання причина є основна і рішаюча.

Друга тема: «Причини зменшення припливу дітей до українських молодечих організацій.» Вся про

Вся проблема на думку нашого панеліста полягає в ступені атрактивності молодечих організацій, а що дуже важливе, участь молодих керівників тих організацій.

Третя тема:

Зацікавлення молоді Батьківщиною в наслідок нових арештів та переслідувань, які там проходять. (це експозе подаємо в цілості. Ред.)

Факт є, що певне число молоді дуже цікавиться батьківщиною та новітніми подіями в Україні. Про це свідчать чисельні летунські поїздки на чужині роджених Українців на Рідні Землі. Минулими роками це стало навіть модою. Кожний пересічний український студент був сам, або знає когось із товаришів, що були в Україні. Поїхали із зацікавленням, а повернулися повні ненависти до ворога, якого вони на власні очі пізнали, як жорстоко катує їх братів.

Що до свідомости та симпатії до тих, як впали жертвою відновлених арештів та переслідувань, то людина скорше зрозуміє та допоможе тому кого високо оцінює, як тому кого лишень жалує. Ми рідко описуємо дійсність про наших п'яти- і шестидесятників: що вони є надзвичайні, що вони є герої! Ці науковці, духовники, політики, письменники, малярі, поети пізнали і обстоювали правду, ішли прямою дорогою без огляду на небезпеку арештів і переслідувань. Вони хоч надлюдці, але водночас дуже близькі нашій молоді, бо як ревесники, вони виховані у російські-большевицькій імперії. Та ні ті, ні другі не бачили Самостійної Соборної України. Вони рятують своє українство в найгірших обставинах, коли легше служити ворогові, а наша молодь також лише-із труднощами зберігає своє українство, де легше розплинутися в чужому морю.

Коли ми опишемо тих людей як живучих героїв, то наша молодь буде дуже ними цікавитися. Крім Бога та якоїсь ідеї, кожна людина мусить мати живу людську постать на яку дивиться та спрямовує своє життя, щоби по-своєму стати більш подібною до вибраної людини. Наприклад, заснувалася цього року – у 40-річчя ОУН та 10-річчя від смерті Провідника ОУН сл.п. Степана Бандери – перша Дружина Дружинників СУМА «Сибірські Вовки» створена для розгляду актуальних суспільно-політичних проблем та праці для Української Громади. Основноположники цієї Дружини, університетські студенти, взяли собі за назву псевдонім Юрка Шухевича, бо бачили в нім себе. Удосконалюючи себе в суспільно-політичній роботі, мають Юрка за образ. 315

Степан Бандера промовляє на могилі полк. Євгена Коновальця в Ротердамі 1958

Вкрита цвітами могила Степана Бандери в день жалібних 10-их роковин в Мюнхені, Вальдфрідгоф 11.10.1969р.

жалібні маніфестації в мюнхені

З приводу 10-ліття від скритовбивчої смерті сл.п.Степана Бандери відбулися в днях 11-12.10.1969р. жалібні маніфестації в Мюнхені в яких взяли участь крім сотень українського громадянства Західної Європи, також делегації організацій Українського Визвольного Фронту з за-океанських країн. Спілка Української Молоді взяла в маніфестації організувати числену участь. Соборну Панахиду на цвинтарі відправили Кир Корниляк в сослуженні багатьох священників УКЦ і о. митр. Прот. П.Дубицький від УАПЦ. Наступного дня в неділю була відправлена Архиерейська Служба Божа. На жалібні академії головним промовцем був голова Проводу ОУН Я.Стецько

В поході на могилу. Голова і члени ЦУСУМ на чолі сумівської групи.

Юнацтво СУМ в поклоні Великому Провідникові

В пошані і смутку.

Владика Норинян з духівництвом
служать папахиду.

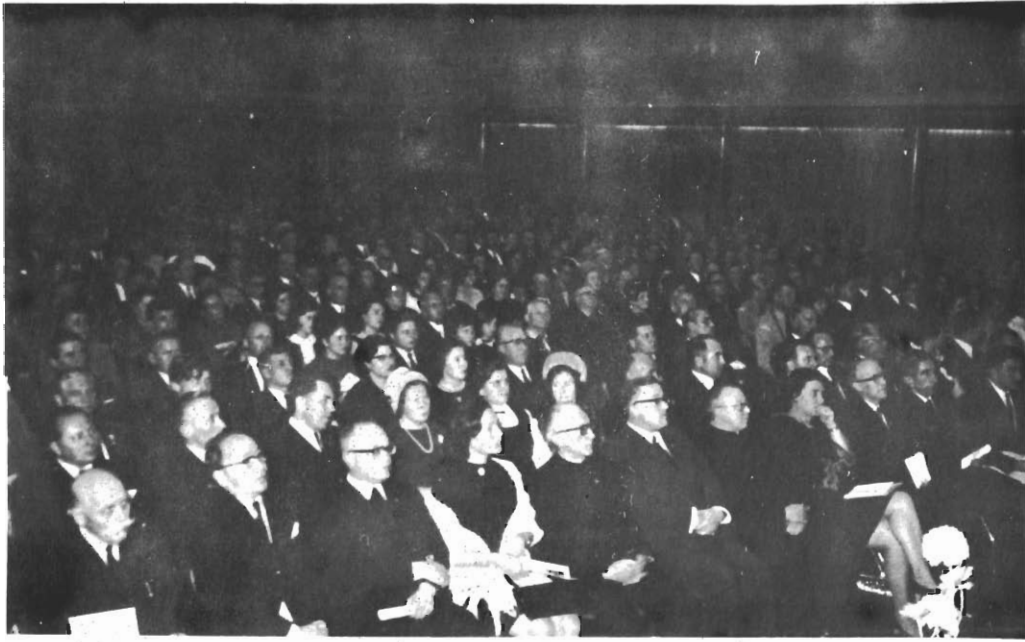
Хор «Гомін» з Манчестеру
лід кер. Я. Бабуняка

Соліст бандурист В.Луціє
Тріо сумівок з Бері, Англія

Вид на залю.
в час жалібної академії.

Біля дому де жив С.Бандера.
промовляє німець кол. в'язень Воркути.

палення символу вбивств і терору.

Щастя бажаємо

ВЕСІЛЛЯ НА ФРАНКОПОЛІ
в Бельгії

4-го жовтня 1970 р. відбулося вінчання сумівської пари: Юрія Кухарчука з Зольдер і Анни - Марії Феник з Льеж. Акту вінчання довершив о.шамб. Григорій Фунчик в церкві в Стер. після чого гості й молоді переїхали до близького Франкополя, де відбулося правдиве українське весілля. Зібраних 860 бфр. молода пара призначила на свій журнал «Авангард». Молодому подружжю бажаємо обильного щастя в новій дорозі життя, а гостям за помертви на «Авангард» широко дякуємо.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД АВАНГАРДУ.

Зложили: М.Бачара, Філядельфія - 2 дол., Кухарський-Феник з весілля - 8€0 фр, В.Мартинів, Чикаго - 1 дол., Крайова зустріч Др жинників США - 40 дол., С.Збура, Ванкувер - 2 дол., інж. В. Олеськів 2 ф. на «А» і «К». Всім жертводавцям щиро спасибі!

ПРИЄДНАЛИ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ:

О-к СУМА в Філядельфії - 29, О-к Ст.Кетеринс, Канада - 2, В.Заставний, Буенос Айрес - 1, В.Фокшан, Мельбурн - 1. О-к Отава, Канада - 3.

З приємністю відмічуємо, що Осередок СУМ Америки в Філядельфії (скарбник: Роман Мірчук) найкраще вив'язався досі з акції поширення.

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ.

ЩОБ ЖУРНАЛ МІГ П'ЯВЛЯТИСЯ ДАЛІ БЕЗПЕРЕБІЙНО І ПОКРАЩУВАТИ СВІЙ ЗМІСТ ТА ОФОРМЛЕННЯ, ПОТРІБНО, ЩОБ ВИ, ДОРОГИЙ ЧИТАЧУ, СТАЛИ ЙОГО ПЕРЕДПЛАТНИКОМ, А НЕ ПІСЛЯПЛАТНИКОМ, ЩОБ ВИ НЕ ЗАБУВАЛИ ТАКОЖ ЗАПРОПОНУВАТИ СВОЇМ ДРУЗЬЯМ СТАТИ В РЯДИ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ТА ВИКОРИСТОВУВАТИ КОЖНУ НАГОДУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗБІРКИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД СВОГО ЖУРНАЛУ.

ВІРИМО В ВАШУ РІШУЧУ ПІДДЕРЖКУ І ТІСНУ СПІВПРАЦЮ, ЗА ЩО НАПЕРЕД ШИРО ДЯКУЄМО.

З М І С Т

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ

/ОК/ БОРотьБА БЕЗ ЗБРОЇ НЕ МОЖЛИВА	241
О.НОВАЛІ: ВДОСКОНАЛЮМО МЕТОДИ. ПАМ'ЯТАЙМО ПРО МЕТУ	242
Лев: ТРИ ПОДІЇ НАШОГО РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ	245
ПОСЛАННЯ МИТРОПОЛИТА АНДРЕА ДО УКРАЇНСЬКОЇ ВІРУЮЧОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ	250
ПРОФІЛІ ЛЮДЕЙ УКРАЇНИ: Панас Заливаха. Вячеслав Чорновіл. Володимир Горбовий	252

ПОЕЗІЯ, ПРОЗА, СПРОБИ

ПОЕТЕСА СВОБОДИ І ПРАВДИ СЛОВА	255
Ліна КОСТЕНКО: ДОЛЯ, ТІ, ЩО НАРДЖУЮТЬСЯ. ДНІПРОВІ НАРО- ДОВІ, ПОПРОШУ ТІЛЬКИ ВІРИ. Є ВІРШІ. РОЗКИДАНІ ДРУЗІ. ЩЕ ТРОХИ, ІМА СУМАК, ЖИТТЯ. ХРАМИ	256
Михайло ДРОБНЯК: МОЯ БІОГРАФІЯ. ЕТЮД. ТРАГЕДІЯ ЛЮБОВИ. ТИ ПРОСТО ДІВЧИНА. В РОЗЛУЦІ	260
Любомир ГОСЕЙКО: УКРАЇНІ, ГЕРОЇ. ДО ЕПІТАФІЇ. ЗАСЛАНЦЯМ У МОРДОВІ	262
Д.ЛЕВИЦЬКИЙ: ОСТАННЄ СПІТКАННЯ. Сцена в 1000 ліття св. Мав- рині Ольги	265
З РЕЦЕНЗІЙ НА ВИДАННЯ СУМ	274
С.НАУМОВИЧ: ПРОСЛАВА ГЕРОЇЗМУ	275
-КОРОЛЕВА- бібліографічна нотатка	276

НАУКА, КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО

ВАЖЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ З постанов ВЗ ОУН	277
Д-р.Роман МАЗУРОК: ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ НА УКРАЇНІ І НОРМАНСЬКА ТЕОРІЯ	278
З МИСТЕЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ ПАНАСА ЗАЛИВАХИ	282
Б.НАЗ.: ЛИС МИКИТА: Нова українська опера	285
Д-р.Михайло СТАХУРА. ТАНГО ДОЛОРОЗО	287
Лесь РОМ: ДВА ЛИСТИ В УКРАЇНІ	288

ВИХОВНИКИ

ТЕРПІННЯ І ВІРА	289
Євген СВЕРСТЮК: ВИХОВАННЯ ПОЧУТТІВ	290
Микола ШКУРЛО: -ЛЮБЛЮ НАШУ КРАСИВУ, МИЛОЗВУЧНУ УКРА- ЇНСЬКУ МОВУ-	296

СУСПІЛЬНИКИ

ВЛЕНИК: ПЕРШІ ВИЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ	296
Ярослав ДОБОШ: До проблем провідної верстви. ЯКА ДОЛЯ НАШОЇ МОЛОДІ НА ЧУЖИНІ?	301
Суспільно-громадське вироблення. ДЕЩО ПРО ДИСКУСІЮ	303

МІЖНАРОДНИКИ

В.ЛЕНИК: Наші проблеми в чужих мовах. КНИГИ ДЛЯ НАС - І ЧУЖИ- НЕЦЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ	306
В.ГАЛЬЧЕНКО: ПЕРЕД КИТАЙСЬКО-РОСІЙСЬКОЮ ВІЙНОЮ?	308

ФІЗКУЛЬТУРНИКИ

Р.ДРАГАН: На шляху до фізичної культури. НАШЕ ЗДОРОВ'Я	309
--	-----

З ДІЇ СУМ

ТРЕТЯ КРАЙОВА ЗУСТРІЧ ДРУЖИННИКІВ СУМ АМЕРИКИ	312
-СИБІРСЬКІ ВОВКИ- І ОБРАЗ ЮРКА ШУХЕВИЧА	315
ЖАЛІБНІ МАНІФЕСТАЦІЇ В МЮНХЕНІ. Світлина: Г.Комаринський	316

ЩАСТЯ БАЖАЄМ

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД АВАНГАРДУ ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ	320
---	-----

